

Перелік використаних джерел

1. Додін Є. В. Митна злочинність: поняття та структура. *Актуальні проблеми держави і права*. 2011. Вип. 57. С. 361-375.
2. Бесчастний В. М., Джужа О. М. Кримінальне право України. Загальна частина: підручник. Київ: Видавництво «Дакор», 2018. 386 с.
3. Головійчук Л. Т. Зв'язок митних злочинів з відмиванням «брудних» грошей та іншими економічними злочинами. *Вісник Академії митної служби України*. 2012. № 2. С. 96-100.
4. Кримінальний кодекс України від 05.04.2001 № 2341-III. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2341-14#Text>

Тарас Іващишин

*студент магістратури юридичного факультету
Західноукраїнського національного університету*

ДО ПИТАННЯ ХАРАКТЕРИСТИКИ ОСОБИСТОСТІ ЗЛОЧИНЦЯ В ТІНЬОВИЙ ЕКОНОМІЦІ

У національному кримінальному законодавстві особистісному чиннику людини, коїть злочин, відводиться важлива роль. Однак в кримінальному праві відсутнє таке поняття як «особистість злочинця». У той же час слід зазначити той факт, що кримінологічні дані щодо особистості злочинця застосовуються для розвитку окремих інститутів кримінального права. Наприклад, без урахування особистості злочинця немає можливості визначити цілі покарання, а саме: а) відновлення соціальної справедливості; б) виправлення засудженого; в) запобігання вчиненню нових злочинів.

Аналіз проблеми особистості злочинця не обмежується формулюванням основного правового поняття. Багатьма вченими кримінології не раз говорилося про необхідність розгляду особистості злочинця на більш конкретному рівні[3, с.89]. Наприклад, аналіз безлічі джерел говорить про те, що поглиблене вивчення особистості злочинця в тіньовій економіці раніше практично не проводилося. Однак на сучасному етапі розвитку науки виникла необхідність заповнення зазначеного пробілу.

Особистість злочинця - поняття більш широке, яке відображає негативні і позитивні сторони особи, яка вчинила злочин, і характеризується сукупністю соціально демографічних, морально-психологічних та кримінально-правових властивостей і якостей. Формулюючи більш конкретне поняття особистості злочинця, можна

вказати, що воно включає в себе, крім ознак саме суб'єкта злочину, особливості, що лежать за межами складу злочину, але ці обставини, що важливо підкреслити, обов'язково враховуються судом при винесенні вироку за скоєний злочинне діяння[1, с. 5].

Аналіз особистості злочинців в тіньовій економіці дає можливість виявити певні закономірності їх поведінки. Для характеристики злочинця в сфері тіньової економіки велике значення мають дані про структуру їх особистості, яка включає в себе соціально-демографічні та кримінально-правові ознаки, соціальні ролі і позиції, моральні якості і психологічні особливості.

Суб'єкти, які вчиняють економічні злочини, характеризуються певними особливостями особистості, аналіз яких важливий для нас, оскільки економічні злочини в більшості випадків є складовою частиною тіньової, в тому числі, тіньової кримінальної економіки. Примітно, що найчастіше економічні злочини, передбачені кримінальним законодавством, здійснюються групою осіб, яка перебуває лише, ніж з чотирьох осіб [4, с.93].

В ході вивчення особистості злочинця важливо виявити криміногенні, в тому числі латентні риси, які в дійсності привели до скоєння злочину в сфері тіньової економіки, а не поверхневі риси, які створюють оманливу ілюзію їх провідною криміногенної суті і які можуть свідомо висуватися самими злочинцями на перший план, щоб пояснити мотиви скоєння злочину, нібито раптово виниклими труднощами або ж спонтанністю [2, с.171].

Кримінологічна класифікація злочинця в сфері тіньової економіки дасть можливість систематизувати типові ознаки окремих груп злочинців і виявити механізм формування їх особистості.

Якщо розглядати морально-психологічну характеристику осіб, які вчиняють злочини економічної спрямованості, то в цілому їм властива корислива споживча орієнтація, яка нерідко досягає рівня своєрідного соціального хижацтва, тобто: а) бажання отримати прибуток за всяку ціну; б) прагнення до розкоші; в) володіння цінностями, які не можуть бути отримані чесним трудом; г) ігнорування встановленого законом порядку і прийняті взаємини в суспільстві, в тому числі в середовищі підприємців[3, с.136].

Є ще одна особливість у поведінці особистості злочинця в тіньовій економіці. Вона полягає в тому, що в багатьох випадках, перш ніж зробити кримінальний злочин, такі люди неодноразово здійснюють різні, перш за все, адміністративні правопорушення. Крім чисто адміністративних правопорушень вони також часто здійснюють порушення митного і податкового законодавства. У цьому сенсі

характерною рисою особистості злочинців в тіньовій економіці є те, що можна назвати адміністративною преюдиційною поведінкою. Вчинення злочину для таких правопорушників є не просто неминучим, але природним продовженням їх право стилю поведінки.

Крім того, для особистості злочинців в тіньовій економіці характерна опосередкована і прямий зв'язок з представниками організованої злочинності. Про це досить часто і справедливо пишуть в юридичній літературі.

Таким чином, особистість злочинця у сфері тіньової економіки являє собою багатогранний і неоднорідний феномен, що складається і залежить від безлічі об'єктивних і суб'єктивних факторів.

Перелік використаних джерел

1. Шарікова О. В. Економічні наслідки тінізації економічної системи / О. В. Шарікова // *Економіка. Фінанси. Право.* – 2016. – № 1. – С. 3–6.
2. Момот Т. В. Тіньова економіка як загроза економічній безпеці України [Електронний ресурс] / Т. В. Момот, О. М. Ващенко, Р. Ю. Тесленко // *Економіка і суспільство.* 2018. Вип. 15. С. 169–176. Режим доступу: http://economyandsociety.in.ua/journal/15_ukr/27.pdf
3. Тіньова економіка в Україні : стан, тенденції, шляхи подолання : аналіт. огляд / [упоряд. : С. С. Чернявський [та ін.]. Київ. Нац. акад. внутр. справ, 2017. 152 с. URL: <https://www.naiu.kiev.ua/pravovaprosvita/osnovi-antikorupcijnogo-zakonodavstva-ukrayini/naukovi-statti-ta-tezi-zantikorupcijnoyi-tematiki/analitichnij-oglyad.pdf>
4. Зянько В. В. Тіньові доходи та шляхи їх зменшення в Україні / В. В. Зянько // *Вісн. Вінниц. політех. ін-т.* – 2016. – № 1. – С. 92–93.

Діана Кіщук

*студентка фахового коледжу
економіки, права та інформаційних технологій
Західноукраїнського національного університету*

ЗАСТОСУВАННЯ ПРАВООХОРОНЦЯМИ ВОГНЕПАЛЬНОЇ ЗБРОЇ: РЕГУЛЮВАННЯ ТА ПРОБЛЕМИ ПРАКТИКИ

Україна репрезентує себе як суверенна і незалежна, демократична, соціальна, правова держава [2]. Саме тому у такій державі має бути модернізований, оновлений до сучасних правових вимог і суспільних тенденцій правоохоронний орган – Національна